

Kurzus kódja(i): FLM-403:34

Kurzus címe: Az avantgárd film hatása a hollywoodi science-fiction filmekre

Tanár neve: Lichter Péter

Kurzus időpontja, helye: szerda 17:00-18:30 Stúdió

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: Az óra célja, hogy feltérképezzük az amerikai avantgárd film absztrakt formanyelve és a domináns hollywoodi narratív film közötti sajátos viszonyrendszert. Az avantgárd film és a „hagyományos” narratív nagyjátékfilmek két párhuzamos, egymás mellett létező filmtörténetet hoztak létre, amelyek csak ritkán találkoznak. Az absztrakt film látványos, a fogalmiságtól távol álló formanyelve vált alkalmassá arra, hogy a hollywoodi fősodor magába olvassza. A keretezett absztrakció fogalmán keresztül a félév során feltárjuk a non-figuratív formanyelv és a narratív film találkozásának mechanizmusait, illetve a tudományos-fantasztikus filmekben betöltött szerepét.

1. Bevezetés: az avantgárd film és a domináns filmgyártás viszonya

A fogalmak (kísérleti film, underground) tisztázása, a formanyelvi gyakorlatok összehasonlítása. Filmtörténeti kontextus: két filmtörténet

2. Az avantgárd és az absztrakt film gyökerei, „szemorgonák”

Az avantgárd film és az attrakciós mozi kapcsolata, az absztrakt film gyökerei és technikái, Thomas Wilfred munkái és a szemorgonák

3. Intézményrendszerek egymás mellett

Az avantgárd intézményrendszerei, avantgárd filmesek mint hollywoodi technikusok, illetve a Los Angeles-i avantgárd és Hollywood viszonya.

4. A narratív film és a non-narratív film találkozása: a keretezett absztrakció

Az absztrakció és a klasszikus elbeszélésmód hagyománya. A vizsgált filmkorporusz: a narratív film gyökerei, Bordwell.

5. Absztrakt tér és narratív tér

Absztrakció a narratív térben. Az absztrakció tagoltsága, keretezése, az ellenbeállítás szerepe. Filmrészletek: 2001: Űrodüsszeia, Fantasztikus utazás, Az Igazak, Star Wars.

6. A keretezett absztrakció dramaturgiai szerepei

Absztrakció a főcímekben, absztrakció mint expozíció, mint fordulat, mint zárlat. Példák: 2001, Tron, The trip.

7. A keretezett absztrakció és az attrakció

Az avantgárd formanyelve mint az Új Hollywood-i attrakciós stratégiák eszköze: Star Wars, Tron stb. Avantgárd és az exploitation filmek: The Trip.

8. Az absztrakció műfaji szerepei

A keretezett absztrakció és a fantasztikus műfajok, Hard Sci-fi és Űropera

9. A keretezett absztrakció mint az utazás metaforája

A keretezett absztrakció mint ismeretlen határterület.

10. A tagolt és a tagolatlan absztrakció szerepváltozásai a fantasztikus műfajokban

Damon Seed, Tron összehasonlítása a Star Wars-szal.

11. Összegzés: a 2001: Űrodüsszeia keretezett absztrakciójának elemzése

Kurzus teljesítésének követelményei: Max 3 hiányzás, félév végén ZH

Kötelező / ajánlott filmek: Vetített filmek, filmrészletek az órán+2001: Űrodüsszeia

Kötelező / ajánlott irodalom: **Kötelező irodalom:** Oxford Filmenciklopédia: A.L. Rees – Az amerikai avantgárd - <http://www.fredcamper.com/Film/AvantGardeDefinition.html> Második hullám; David Bordwell: A Film története – (112-122; 127-129; 149-155; 197-206; 517-536; 619-633 old.) Kovács András Bálint: A modern film irányzata – (25-28; 48-57 old.)

Alföldi Nóra: *Trash-formers – A kortárs blockbuster és a szenny*. Prizma 7
Bordwell, David -Thomson: *Tér és Elbeszélés Ozu filmjeiben*. Metropolis
2008/1
Bordwell, David: *A klasszikus elbeszélésmód* In Vajdovich Györgyi
(szerk.): *A kortárs filmelmélet útjai*. Budapest, 2004, Új Palatinus
Könyvesház.
Camper, Fred: *Naming and Defining, Avant-Garde or Experimental Film*.
Gunning, Tom: *Az Attrakció mozija*; In Vajdovich Györgyi (szerk) *A
kortárs filmelmélet útjai*. Budapest, 2004, Új Palatinus Könyvesház.
Elsaesser, Thomas: *A kudarc pátosza: amerikai filmek az 1970-es
években – Jegyzetek a motiválatlan hősről*. Metropolis 2010/03
Király Jenő: *Frivol múzsa I-II*. Budapest, 1993, Nemzeti Tankönyv kiadó
– Fantasztikum fejezet
Kovács András Bálint: *Mozgóképelemzés*. Budapest, 2009, Új Palatinus.
Pápai Zsolt: *Reneszánsz és reformáció*. Metropolis 2010/3
Rosenbaum, Jonathan: *The sixties melting pot*. In. Thomas Elsaesser:
The last great hollywood picture show. Amsterdam, 2004, Amsterdam
University Press
Sobchack, Vivian: *A fantasztikus film*. In Geoffrey Nowell-Smith: *Oxford
filmenciklopédia*. Budapest, 2003, Glória Kiadó
Sontag, Susan: *Az értelmezés ellen*, ford.:Rakovszky Zsuzsa Látó –
Szépirodalmi folyóirat , 2000. július
Thomson, Kristin: *Primitívtől a klasszikusig*. In *Narratívák 10: Narrációtól
az attrakcióig*, 2011, Budapest, Kijárat kiadó

Ajánlott irodalom: P. Adams Sitney: *Visionary film*; Scott Macdonald: *Critical
cinema 1-5*; David E. James: *Stan Brakhage filmmaker*
- King, Geoff: *Spectacular Narratives*. New York, 2000, I.B. Tauris.